

W celu usprawnienia walki z bojownikami Sendero Luminoso 25 sierpnia 1987 r. w ramach tzw. I Departamentu Narodowej Policji utworzono Kierownictwo Operacji Specjalnych Policji DIROES PNP (Dirección De Operaciones Espaciales). Służbę tę zreorganizowano w listopadzie 1993 r. Składała się ona z dowództwa, wydziału kontroli wewnętrznej pełniącej funkcję policji w policji, oraz wydziałów wsparcia materiałowego i administracyjnego, zajmujących się logistyką, zapewniających transport, pomoc materiałową organizację akcji oraz, najważniejszych, Oddziałów Szybkiego Reagowania (Fuerza De Intervenciones Rápidas).

Krwawy Szlak

Adam Nowicki

- Sendero Luminoso (2)

W latach 1985-1986 partyzanci w swoich odezwach zapowiedzieli walkę o stworzenie w kraju stałych baz oraz dokonali kilku spektakularnych akcji: m.in. zaminowali przejście graniczne Infernillo, przez które przebiegała linia kolejowa Ferrocarril Central Transandino, próbowali wysadzić w powietrze Muzeum Złota w Limie. W czerwcu policja peruwiańska prowadziła masowe poszukiwania sprawców eksplozji w stolicy, w wyniku której poważnemu uszkodzeniu uległa linia wysokiego napięcia. Lima i 6 innych pobliskich miast pogrążone zostały w ciemnościach, dwie bomby wybuchły koło pałacu prezydenckiego, spłonęło dziewięć dużych sklepów, zginęła jedna osoba, a dwie odniosły rany, aresztowano dwie osoby, które schwymano z bronią w ręku koło pałacu prezydenckiego. W stolicy uważano, że zamachy bombowe były dziełem lewackiej organizacji Świetlisty Szlak. Po akcjach wojskowych, w trakcie których aresztowano wielu bojowników i współpracowników Świetlistego Szlaku, Guzman nakazał swoim bojownikom stworzenie nowego frontu walki przeciwko władzy: w więzieniach, zakładach karnych, aresztach, osadzeni tam terroryści mieli zdobywać panowanie w blokach więziennych, kontrolować władzę, a potem mieli zmuszać zarządy więzień do respektowania ich praw. Przeprowadzono pokazowe defilady, akademie, połączone z przemarszami z transparentami, w jednakowych czerwonych koszulach i czapkach wzorowanych na maoistowskich z czerwoną gwiazdą, prowadzono szkolenia ideologiczne. Na oddziałach, gdzie dominowali Sen-

deryści, panowała wojskowa wręcz dyscyplina, co godzinę wznoszono okrzyki na część rewolucji i jej przywódców.

Bunty w więzieniach i zamachy

W 1985 r. więźniom Sendero Luminoso przyznano specjalne przywileje, mogli m.in. administrować pawilonami, w których przebywali. 19 kwietnia 1986 r. w trzech więzieniach w pobliżu Limy: Lurigancho, Santa Barbara i El Fronton, doszło do buntów więźniów, głównie członków SL, którzy uzbrojeni byli w broń palną i granaty oraz materiały wybuchowe. 20 kwietnia na polecenie prezydenta oddziały wojska i Gwardii Republikańskiej przypuściły atak na więzienia z użyciem wszelkich dostępnych środków – broni maszynowej oraz materiałów wybuchowych przeznaczonych do niszczenia barykad. Bunt stłumiono, a w jego trakcie zginąć miało ok. 250 więźniów. 26 kwietnia 1986 r., niejako w odpowiedzi, dokonano zamachu na rezydencję premiera A. Villanuevy del Campo. 5 maja w wyniku przeprowadzonego w Limie zamachu zginął wysoki oficer sztabu generalnego. Do dokonania tej akcji przystąpił Świetlisty Szlak. 26 maja w zamachu poniosło śmierć trzech członków władz centralnych APRA, 7 czerwca 1986 r. w pobliżu miejsc, gdzie miał przemawiać prezydent A. Garcia Perez wybuchła bomba, wskutek czego zginęły trzy osoby. Zamach był elementem „planu zabójstw selektywnych” ogłoszonego przez SL. Na wieść o zamachach prezydent odwołał wizyty oficjalne w Panamie i Francji, a następnie powołał specjalną

komisję i zapowiedział ukaranie winnych masakr w więzieniach członków Gwardii Republikańskiej. 30 czerwca minister sprawiedliwości L. Gonzalez Posada zdymisjonował szefa Gwardii Republikańskiej generała M. Martinezę Lire, a 2 lipca sam podał się do dymisji wraz z 22 wyższymi urzędnikami ministerstwa. Przedstawiony przez opozycję wniosek o wotum nieufności dla rządu został 18 września w Kongresie odrzucony większością głosów. Bezpośrednio po wydarzeniach z 19 czerwca SL zapowiedział serię akcji odwetowych. 25 czerwca partyzanci z tego ugrupowania podłożyli bombę w pociągu kursującym na trasie Cuzco – Machu Picchu, zginęło osiem osób. 28 czerwca miały miejsce zamachy bombowe na siedziby 12 banków i 3 dzielnicowych biur APRA w Limie. W październiku tego roku w Lurigancho doszło do ponownego buntu Senderystów, którzy podpaliłi swój oddział. W ogniu miało zginąć 30 uprzednio związanych przeciwników buntu.

W 1986 r. wraz z przeruceniem terroru na obszar Wielkiej Limy uwięzieni terroryści w zakładach w Lurigancho, „San Pedro”, El Fronton „San Juan Bautista” i Santa Barbara w Canto Grande zaczęli stawiać władzom coraz to nowe żądania głównie zapewnienia maksymalnych swobód, biorąc do czasu ich spełnienia jako zakładników strażników z ich oddziałów. Wojsko, policja i Gwardia Republikańska otrzymały wówczas polecenie stłumienia buntów. 18 lipca 1986 r. specjalne oddziały Gwardii Republikańskiej zostały

przerzucone śmigłowcami wojsk lądowych na teren więzienia Lurigancho, część gwardzistów wyładowała na dachu więzienia, inni zostali wykorzystani do rozproszenia zgromadzonych przed więzieniem członków rodzin uwięzionych, oskarżano ich o dostarczenie broni, amunicji i materiałów wybuchowych. Do zakładu w El Fronton śmigłowcami piechoty morskiej przerzucono członków Fuerza De Operaciones Especiales FOES marynarki wojennej. Śmigłowce ogniem z broni maszynowej spędziły buntowników z dachu więzienia, w którym następnie stan pierwotny przywrócili komandosi uzbrojeni w broń maszynową, obyło się bez większych ofiar, kilkunastu więźniów zostało rannych, a jedynie kilka osób zginęło. O godz. 8.30 Callao wstrząsnęła duża eksplozja: nie mogąc wejść na teren więzienia, Gwardziści wysadzili część jednego z pięter obiektu wraz z osadzonymi tam ponad 200 osobami. Zginęło ok. 30 więźniów, kilkadziesiąt osób było rannych. W tym samym czasie w ataku synchronizowanym z akcją na San Pedro, oddziały Gwardii Republikańskiej zrzuciły ze śmigłowców bomby z gazem paraliżującym na zakład w Santa Barbara. W trakcie tłumienia buntów na terenach więzień zginąć miało ponad 120 buntowników, w tym wielu Senderystów, ciał wielu osób nie udało się nigdy zidentyfikować.

15 maja 1988 r. maoiści odpalili cztery bomby w Limie, gdzie miał, według informacji, podczas swojej wizyty przebywać papież Jan Pa-

weł II. W czerwcu 1988 r ujęto nr 2 w sztabie wojskowym organizacji O. Morate Barionuevo.

W 1989 r. na prośbę prezydenta A. Pereza Garcii generał A. Arciniega stworzył jednostkę szturmową przeznaczoną do walki ze Świetlistym Szlakiem i handlarzami narkotyków w Dolinie Hualлага. Mieszkał tam ponad 1 mln ludzi w z czego większość żyła z uprawy krzewów koki, jednak wg generała walka z narkobiznesem to rola policji, jego celem była walka z terrorystami. Baza operacyjna „Tygrysów Pokoju”, jak określano żołnierzy generała Arciniega po śmigłowcach Mi-24 Hind pomalowanych w tygrysie pręgi na dziobach, znajdowała się w miejscowości Uchiza, a bazy helikopterów Mi-24 w Tingo Maria i Tarapoto na przeciwnych krańcach doliny. Jej głównym orężem miały być latające czołgi śmigłowce Mi-24 i śmigłowce transportowe UH-1 Hueye, oprócz jednostki śmigłowców, Arciniega dysponował oddziałem komandosów, gotowym w kilka minut wyjść do akcji w każdym zakątku Doliny Huallaga, generał zorganizował sieć wywiadowczą, a jak oszacowano, w wyniku trzyletnich walk w tylko tym rejonie jego ludzie zabili prawie 1,5 tys. terrorystów. Media, obrońcy praw człowieka oraz niechętni generałowi oficjale ze stolicy zarzucali mu, że nie niszczy narkobiznesu kwitnącego na tym obszarze, a jedynie rebeliantów, czego przyczynę widzieli w fakcie brania w łapę od handlarzy narkotyków – (łapówki). Co prawda nikt nie złapał generała na tym procederze, ale plotka robi swoje, faktem jest, iż Sendero Luminoso ściąga i ściągało haracz od handlarzy narkotyków.

W maju 1989 r. policja wyznaczyła nagrodę w wysokości 80 tys. dolarów za udzielenie informacji mogącej pomóc w ujęciu przywódcy Świetlistego Szlaku. W lipcu partyzanci zaatakowali koszary wojskowe w Madre Mia i według danych Świetlistego Szlaku zabito wówczas 39 żołnierzy. W połowie roku nieznani sprawcy dokonali zamachów bombowych na ambasady Chińskiej Republiki Ludowej i ZSRR w stolicy Peru. Zamachowcy podłożyli bomby w samochodach zaparkowanych przed budynkami. Eksplozje bomb nie spowodowały ofiar wśród ludzi. Policja podejrzewała, iż autorami byli zwolennicy SL, którzy oskarżali rządu ZSRR i Chin Ludowych o zdradę idei Mao Zedong. W listopadzie 1989 r. 60 partyzantów uzbrojonych w pistolety maszynowe i strzelby gładkolufowe zaatakowało budynek misji katolickiej Cultivireni, budynek spalono, zamordowano trzech członków kierownictwa misji, dyrektora szkoły ukrzyżowano, wykastrowano i na koniec poćwiartowano.

W lutym 1990 r. zaatakowano obozy Indian w pobliżu misji przykościelnych na wschodnich stokach Andów, zabijając łącznie 15 mieszkańców. W maju nowy prezydent Peru A. Fujimori

ogłosił w stolicy kraju i 9 prowincjach stan wyjątkowy. W wojnie domowej zginęło do tej pory ponad 100 tys. osób. W okresie poprzedzającym wybory w ciągu 1990 roku przy użyciu samochodów pułapek i zabójstw kandydatów na członków Kongresu próbowano zdeorganizować i uniemożliwić przeprowadzenie wyborów, akcja miała przynieść pewne rezultaty, gdyż ok. 35% kart do głosowania uznano za zniszczone lub nieważne. Od 1991 r. oddziały SL liczące od 3000 do 5000 ludzi utworzyły na obszarach położonych na wschodnich stokach Andów na terenie porośniętej dżunglą Selvie bazy operacyjne, spotkało się to ze sprzeciwem dominujących tam Indian Ashaninka. Indianie odmawiali zgody na werbowanie członków plemion do partyzantki, co sprowadzało na nich zemstę Senderystów. Do kłopotów związanych z lokalizacją i skutecznym zwalczaniem partyzantów dochodziły jeszcze zawiść zawodowa między służbami wywiadowczymi policji i wojska. Zreorganizowano więc Gwardię Cywilną, Republikańską, PIP oraz wywiady wojskowe na czele z uważanym za najlepszy wywiadem Marynarki Wojennej, oraz służbę wywiadowczą Peru-Narodową Służbę Wywiadowczą (Informację) – National Service Intelligence. Na południe wysłano komandosów armii, regularne wojsko i piechotę morską z Brigada Infanteria de Marina, której żołnierze występowali w czarnych podkoszulkach z emblematami jednostek i w kominiarkach, z bronią gotową do strzału. Żołnierze przejeżdżali przez miasta i miejscowości, demonstrując swoją siłę z bronią ciężką na transporterach opancerzonych Half Truckach, i odkrytych ciężarówkach głównie unimogach i mercedesach. Sami żołnierze zwłaszcza marines twierdzili, iż nie bardzo wiedzieli, co robią w górach. nie byli Indianami, pochodzili najczęściej z wybrzeża, nie znali języka miejscowych, panujących tam zwyczajów, wstawiano im, iż wrogiem może być każdy dziecko, starzec, kobieta. Guzman na zaangażowanie armii odpowiedział wzmoczoną akcją, chciał, aby armia użyła jeszcze ostrzejszych środków, co miało skłonić społeczeństwo do poparcia Świetlistego Szlaku. Ludność pod parasolem armii zaczęła organizować się, pojawiły się formy sprzeciwu przeciwko grupom partyzantów, ci w odpowiedzi zaczęli dokonywać masowych mordów: w miejscowości Sanchabamba zamordowano 26 osób w tym dzieci w wieku 10-12 lat, główną przyczyną była odmowa wstąpienia do partyzantki. W odpowiedzi prawie 4 tys. żołnierzy i policjantów przeprowadziło akcję antypartyzancką, w wyniku której w powiatach La Mar i Huamanga zabito 30 senderystów, a w rejonie San Pedro de Huayes -25.

13 lutego 1991 r. w Limie dokonano 3 zamachów bombowych w bankach, kilka osób zostało

rannych o zamachy podejrzewa się Świetlisty Szlak, chociaż organizacja nie przyznała się do tego, 26 maja Świetlisty Szlak dokonał zamachu bombowego w centrum stolicy, w którym kilka osób zostało rannych, w dniach 18-22 lipca 1992 r. maoiści zaatakowali szereg kolejnych celów w Limie, m.in. podłożono bombę pod jeden z instytutów naukowych (śmierć poniosły 3 osoby), oraz próbowano wysadzić samochód pułapkę pod bazą marynarki wojennej. Wobec tego, iż armia peruwiańska nie była w stanie rozstać posturków w każdej wsi zwłaszcza w regionach górskich i w dżungli nadamazońskiej zaczęła wspierać powstające w nich ochotnicze milicje, podczas jednej z takich akcji w lipcu 1991 r. wojsko przekazało chłopom z 12 andyjskich wsi 400 karabinów i strzelb. Zadaniem milicji była ochrona mieszkańców przed maoistami. 25 lipca w dwudniowych walkach między Świetlistym Szlakiem a armią zginęło około 25 osób, partyzanci wzmogli swoje akcje również przeciwko przebywającym w Peru obywatelom Japonii, m.in. w zamachu w Limie zginęło 4 Japończyków w tym 3 inżynierów zajmujących się sprawami wydobycia ropy naftowej. Jak poinformowały źródła wojskowe w Limie, w połowie roku w wyniku ataku terrorystycznego na 2 ciężarówki armii w masywie leśnym na wschód od Limy śmierć poniosło 28 osób w tym 3 żołnierzy. Uzbrojeni terroryści najprawdopodobniej z Świetlistym Szlakiem napadli na konwój ciężarówek wojskowych, wymiana ognia trwała 2 godziny, zginęło 10 napastników, a także 6 osób cywilnych w tym 3 kobiety i 2 dzieci, które jechały w jednej z ciężarówek. Wg informacji z 3 sierpnia 1991 r. w ciągu roku prezydentury Fujimoriego zginęło około 3 tys. osób, wczoraj w nocy zginęło kolejnych 9 osób w zamachach Świetlistego Szlaku. 2 listopada 1991 r. rząd peruwiański przedłużył stan wyjątkowy w departamentach, w których trwają walki z maoistami. Pod koniec roku podano iż w ciągu 11 lat wojny domowej zginęło ponad 23 tys. osób.

9 lutego 1992 r. w wyniku ofensywy SL w Peru od końca stycznia zginęło lub raniono ponad 700 osób. 12 lutego Sendero Luminoso przeprowadziła ofensywę bombową w Limie, w wyniku której zginęły 2 osoby, a 15 raniono, m.in. dokonano zamachu w pobliżu rezydencji ambasadora USA. 5 marca partyzanci zabili w andyjskim mieście Cuecayo 7 policjantów z miejscowej szkoły policji, a 17 lipca przeprowadzono w stolicy kolejną ofensywę, zabijając w wyniku podstawienia samochodu pułapki 13 osób i 60 raniąc, oprócz tego ostrzelano z broni maszynowej i obrzucono granatami kilka banków oraz posterunków policji oraz wysadzono w powietrze stację benzynową. We wrześniu 1992 r.

Aresztowanie senderysty przez siły rządowe

rząd Peru wyznaczył za ujęcie Abimaela Guzmána – tego 58-letniego profesora filozofii, wroga publicznego nr 1 nagrodę 500 mln dolarów. Do tej pory efektem wojny prowadzonej przeciwko państwu przez Guzmána była śmierć 25 tys. osób i 20 miliardów dolarów strat.

W 1992 r. w SL około 3000-4000 bojowników plus 50 tys. osób cywilnych sympatyków, Organizacja: Komitet Centralny, Politbiuro, 6 regionalnych dowództw. Oddziały wojskowe: wojska kadrowe, Szwadrony śmierci.

Założenie organizacji miało być w założeniach protestem przeciwko biedzie korupcji i rozkładowi państwa. Guzman oparł się na maoizmie, siłą napędową przemian miała być masa chłopstwa. stąd terenem działania była wieś, wzorowano się na Czerwonych Khmerach przemoc i terror były głównymi atrybutami działań, bardzo tajemnicza organizacja w kwietniu/maju 1992 r. nie wiadomo było, czy jej przywódca Guzman żyje, nie wiedziano nic o powiązaniach organizacji z międzynarodowym terroryzmem. Jądrzem było 5 tys. bojowników, stanowiących kadre, której podlegają szeregowi chłopci rekrutowani często pod przymusem.

W tym samym czasie trwała „cicha wojna z organizacją”. Świetlisty Szlak po serii sukcesów przestał uważać Policję Śledczą jako wroga, przestano brać ją pod uwagę tymczasem dzięki żmudnej pracy operacyjnej i stosowaniu nowego antyterrorystycznego ustawodawstwa umożliwiającego m.in. wykorzystywanie nawróconych za-

Przywódca Świetlistego Szlaku A. Guzman za kratami

trzymanych partyzantów jako koronnych świadków, w ręce grupy wywiadowców z GEIN DIRCOTE pod wodzą B. Chimenesa wpadła kasetka wideo z nagraniem tajnej narady Sendero Luminoso z udziałem samego wodza. Narada zakończyła się zabawą taneczną, podczas której „Czwarty Miecz Marksizmu” tańczył z jedną z towarzyszek w takt muzyki z filmu „Grek Zorba”, uczestnicy robili sobie pamiątkowe zdjęcia pod czerwonymi sztandarami, śpiewano rewolucyjne pieśni. Policja dokonała rzeczy prawie niemożliwej, analiza nagrania dowiodła, iż powstało ono w stolicy kraju, pozostawało więc tylko w 8-milionowej Limie dotarcie do uczestników spotkania. Stopniowo znajdowano ich, dzięki zapisowi wideo rozesłano ich wizerunki i dzięki wykorzystaniu instytucji świadka koronnego stopniowo zaciskano pętlę. Aż wreszcie na początku września zapadła decyzja o szturmie na wytypowane mieszkanie na jednym z osiedli mieszkaniowych o zabudowie kilkupiętrowej. Wraz z akcją skierowaną przeciwko Guzmanowi miano dokonać równoczesnego zatrzymania innych uczestników narady na terenie całej Limy.

Wieczorem w sobotę 9 września 1992 r. grupa specjalna DIRCOTE i komandosów wojska wtargnęła do jednego z mieszkań na drugim piętrze i bez jednego wystrzału dokonała zatrzymania A. Guzmána. Stał się on od tej pory więźniem z nr 1509. Fujimori zebrał wszelkie laury, podczas wystąpienia telewizyjnego głosił wszem i wobec, że to dzięki niemu dokonano tego aresztowania, i z związku z tym rozwiązał oddział wywiadowczy Chimenesa, do 13 września ujęto ponad 30 partyzantów ze ścisłego grona Guzmána.

14 września 9 osób zostało rannych w wyniku zamachów nieznanymi sprawcami wokół Limy, w zamachu bombowym na autobus i w wyniku postrzału policjanta. Do 17 września blisko stu partyzantów Świetlistego Szlaku oddało się w ręce sprawiedliwości od czasu aresztowania ich przywódcy. Informację taką przekazał dziennikarzom kolumbijskiego Radia RCN peruwiański minister przemysłu i handlu J. Calmet, według ministra, przebywającego wówczas w Bogocie złożenie broni przez partyzantów mogłoby stworzyć możliwość ogłoszenia przez rząd Alberto Fujimoriego amnestii dla tych członków Świetlistego Szlaku, którzy oddadzą się w ręce sprawiedliwości. 20 września z rąk partyzantów z SL zginęło 55 Indian Ashaninka zamieszkujących 6 wiosek w jednym z departamentów na skraju amazońskiej dżungli, dokonano tego w sposób szczególnie brutalny, mordując przy użyciu dzid, siekier i maczet. We czwartek 26 września po raz pierwszy od czasu aresztowania legendarnego przywódcy SL mogli się z nim spotkać dziennikarze, wykorzystał moment, aby powiedzieć, „że jego aresztowanie nie

powstrzyma jednak lewicowej rewolucji w Peru”. W czasie spotkania Guzman przebywał w wielkiej żelaznej klatce otoczonej przez policjantów uzbrojonych w karabiny maszynowe. Zdjęcia ze spotkania obiegły światową opinię publiczną. 29 września postawiono w stan pogotowia siły bezpieczeństwa w całym kraju z powodu przygotowań do rozpoczęcia procesu, pojawiły się pogłoski o tym, iż do Limy przybyło 100 rebeliantów przeszkolonych w libijskich obozach i istnieje uzasadniona obawa, że będą próbowali oni odbić swego przywódcę. Proces rozpoczął się 1 października przed sądem wojskowym, głównym oskarżeniem był terrorizm na szkodę Peru i jego obywateli. Już 2 października adwokat Guzmána zakwestionował prawo armii do sądenia jego klienta, a partyzanci z SL zagrozili atakami na siły bezpieczeństwa. 9 tegoż miesiąca Guzman został skazany na karę dożywotniego więzienia. Prokurator domagał się kary śmierci, której jednak nie przewiduje peruwiańskie ustawodawstwo. Jeszcze 26 października oddział komandosów MW z Grupos Especiales Operaciones „Centro” rozbił w Limie lewacki szwadron śmierci liczący 32 partyzantów, oraz brał udział w ujęciu kilku cudzoziemskich najemników mających za zadanie uwolnić A. Guzmána.

Działania terrorystów spotkały się z ostrą reakcją rządu i sił bezpieczeństwa. Wg raportów agent Organizacji Narodów Zjednoczonych w latach 1987-1990 służby bezpieczeństwa Peru zatrzymywały corocznie więcej osób, które później zniknęły w tajemniczych okolicznościach, niż to miało miejsce w jakimkolwiek innym państwie, policja wojsko i służby powszechnie korzystały z tortur, aby wymusić zeznania więźniów, przypalano papierosami, porażano prądem m.in. genitalia, okaleczano, przywiązywano do blachy i wystawiano na palące słońce, zaczepiano za nogi pod śmigłowcem, tę metodę stosowano zwłaszcza w terenie, więźnia namawiano do składania wyjaśnień, jeżeli odmawiał, linę odcinano bądź odczepiano i spadał on w dżunglę lub w górski wąwóz. Sami Marines opowiadali o tym, że gdy w jednej z wiosek ujęto 5 partyzantów, przywiązano ich za nogi do śmigłowca i obrano kurs nad Andy, tam kolejno wzywano ich do powiedzenia, gdzie znajdują się kryjówki innych, partyzanci odmawiali współpracy i po kolei byli odcinani, ostatni, któremu dano szansę i wciągnięto do maszyny, zaczął krzyczeć „niech żyje rewolucja, niech żyje towarzysz Gonzalo”, odczepiono go od liny i wypchnięto ze śmigłowca. Niektórzy z dowódców wojskowych, zaczynając naśladować taktykę Sendero, używali języków Indian, w 1984 r. generał A. Huaman z pochodzenia Indian skutecznie kierował w tych językach odezwy do Indian w Ayacucho, od czasu wydania przez prezydenta F. Belaunde wojsku zgody na prowadzenie operacji

w tzw. strefach zagrożenia, armia zachowywała się tam bezwzględnie wobec miejscowej ludności niezależnie od tego, czy sympatyzowała z terrorystami czy nie, w listopadzie 1983 r. nieznanymi sprawcami dokonali masakry 31 uczestników przyjęcia weselnego w miejscowości Soccos 30 km na wschód od Ayacucho. Na przyjęcie miała wtargnąć grupa uzbrojonych ludzi ubranych w mundury wojskowe, przegrali oni osoby uczestniczące w weselu do pobliskiego wąwozu i tam wszystkich, których zabrano, zastrzelono, następnie ściany wąwozu wysadzono granatami, ocalała z pogromu panna młoda wszczęła alarm. Policja oskarżyła o rzeź partyzantów jednak już w lutym 1984 r. sąd w Ayacucho nakazał aresztowanie 27 członków miejscowej straży obywatelskiej, zarzucając im popełnienie tej zbrodni, w maju 1988 r. oddział wojska zaatakował wieś Cayara w prowincji Ayacucho, mszcząc się za zasadzkę partyzantów, zginęła większość mieszkańców wioski. W połowie lat 80. w rejonie miejscowości Checuasa na południu kraju, kapitan armii określany jako „Gato Seco” dowodzący miejscowym posterunkiem kierował znęcaniem się nad grupą 16 wieśniaków zabranych z okolicznych wiosek pod zarzutem współpracy z Sendero Lumino. Osoby te zabrane do posterunku zginęły. Dopiero po kilku miesiącach w górskich załomach odkryto szkielety z odciętymi głowami, z połamanymi górnymi i dolnymi kończynami, obok resztek ciał wały się pozbawione zębów czaszki z śladami pęknięć w wyniku uderzeń ciężkimi przedmiotami. Sprawców tego mordu nigdy nie ukarano, a nawet nie znaleziono lub nie chciano znaleźć. Służby bezpieczeństwa Peru zdobyły sobie złą sławę ze względu na brutalność, jednak wobec ich skuteczności władze kraju nie miały zamiaru przejawiać dużej gorliwości w ściganiu sprawców przestępstw, zwłaszcza iż w latach 90. zwalczanie partyzantki za-

częło wiązać się z walką z przemysłem narkotykowym powiązany z działalnością Sendero Lumino. Wg wypowiedzi ministra spraw wewnętrznych Peru z 1983 r. J. Percovicha w tym kraju było wówczas 60 tys. hektarów upraw koki, do celów naukowych i medycznych wystarczało 10 tys. hektarów, a resztę wg niego należało zniszczyć. Twierdził tak chociaż uprawa tego krzaku miała i ma w Peru i górzystych krajach Ameryki Południowej wielowiekową tradycję i jest silnie umiejscowiona w kulturze Indian. Przyznał, iż Sendero wymuszali na handlarzach okup za ochronę. Jeszcze pod koniec lat 90. XX wieku szacowano, iż blisko 60% pozyskanej z upraw kokainy pochodzi z Peru. Dzięki ustawodawstwu antyterrorystycznemu policja wojsko i ogólnie pojmowane służba bezpieczeństwa zyskały prawie nieograniczone uprawnienia. Można było aresztować każdego i na jak długo się potrzebowało. Standardem było bicie i kopanie zatrzymanych, szarpanie za włosy, dokonywano wielokrotnych gwałtów na kobietach, zamaskowani oprawcy wymuszali od więźniów zeznania, następnie podobnie jak oni zamaskowani sędziowie ogłaszali na podstawie tych zeznań wysokie wyroki. Jednym z wielu przykładów była historia M. Monteza 19-letniej absolwentki liceum, która przybyła zdawać na studia, po zdanych egzaminach przed wejściem na teren uczelni została bez jakichkolwiek przyczyn zatrzymana, długo była przesłuchiwana, oskarżono ją o współpracę z terrorystami, na podstawie zeznań wymuszonych torturami została skazana przez sąd kapturowy na 20 lat pozbawienia wolności. 6 lat spędziła w więzieniu bez jakichkolwiek dowodów winy. W wyniku gwałtu zaszła w ciążę i urodziła w więziennym szpitalu. Po uwolnieniu szczęśliwie odnalazła córeczkę, którą zaopiekowały się zakonnice.

Cdn.

Fot. archiwum

